

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Henr. Ioh. Nepom. Crantz S.C.A. Maiestat. Consiliar.
Institut. Med. Et Mater. Medic. Vindob. Profes. Pub. Ord.
Acad. Imp. Nat. Curios. Et Societ. Botan. Flor. Sodal.
Materiæ Medicæ Et Chirurgicæ ...**

Crantz, Heinrich Johann Nepomuk

[Wien], 1765

Fructus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10189

CLASSIS QUINTA
ADSTRINGENTIUM.

FRUCTUS.

Immaturi omnes, acerbi, vel etiam ex sua indole austeriusculi, austeri fructus, ad hanc classem revocantur. Cum enim illa, quæ fibrillis nimis flaccidis, requisitam conciliant elasticitatem, maiorem sese contrahendi potentiam, roboratis & fortibus vero rigiditatem inducunt nimiam, ADSTRINGENTIA dicantur, patet hos huius classis esse.

USUS MEDICUS roborans, compingens: sylvestrium fructuum decoctorum gargarisma, relaxatæ uvulæ medetur, ut & tumentibus a mucositate faucibus, maxime melle dilutum: immoderatam etiam compescunt alvum, & solida omnia relaxata firmant.

ACACIÆ Germanicæ fructus *Offic.* Pruni Sylvestris *Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Heckschlehen. *Gallis* Prunelles. *Anglis* Sloe.

PRUNUS *spinosa foliis lanceolatis.* Fructus ovoides, ex cæruleo nigricans, acidissimus, subausterus, nonnullis melle conditur, in officinis exsiccat. Decocto radicis curatam vidit febrem quartanam, cortici Peruviano non obedientem *NEBEL Act. N. C. Vol. X.* Florum acaciæ pleniorum, & saturatiorem infusione.

tionem in fero lactis, alvum leniter ducere, & in subiectis tenuioribus magnæ laudis esse, HOFFMANN, *de præst. Med. Domest.* Cortex radiceis spiritui vini infusus, calculosis mirabiliter medetur, si bis de die pro una dosi cochlear unum sumatur, IDEM *ibid.*

USUS MEDICUS fructuum, seu recentium, seu exsiccatorum, etiam vino infusorum, in laxitate primarum viarum, dysenteriis biliosis, præstans. Folia amara, styptica, ad unciam dimidiam cocta, gargarisma, in vacillatione dentium, in angina aquosa, addito melle efficax, concedunt. Flos laxans alibi dicitur.

PRÆPARATA. *Succus acaciæ nostratis inspissatus*, drachmæ dimidiæ, vel unius pondere, sumitur interne: externe chirurgis multum ad plurima utilis. *Aquæ acaciæ ex floribus*, alvum laxat, ita & *Syrupus*.

ARBUTI *Offic. Botanicor.* Classis Pauci-flam: *Germ.* Arbusen. *Gallis.* Arboux. *Anglis* Strawberry.

ARBUTUS *caule erecto, foliis glabris, serratis, baccis polyspermis.* Frago fere similis fructus, crassior, sphericus, carnosus, ante maturitatem flavus, dein rubens, in quinque loculamenta, facta feminibus oblongis, dividitur. Nec in cibum in mensis, nec in medicamentum in officinis, hodie recipitur, primus mortalium cibus. Austeram tamen virtutem habet, & ad eadem, ad quæ priora, valere posset.

USUS MEDICUS vix ullus.

BER.

BERBERIS *Off. Botanicorum.* Classis Pauciflam: *Germ.* Wein-schädling. *Gallis* Epinevinette. *Anglis* Barberry.

BERBERIS *spinis triplicibus*; baccæ, rubentes, longe ovales, saporem acidissimum habent, adstrictione exceptum. Mensis baccæ, fruticis cortex tinctoriis operibus, adhibentur.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi putredo, & dissolutio humorum metuitur, vel iam adest, eximius; quoniam enim tunc acida conveniant, quæ illud compingens, & inspissans simul habeant, & hoc in baccis adfit, ratio præscriptionis evidens. PROSPER ALPINUS febre maligna cum diarrhœa biliosa periculossime decumbens, decocto, SIMON PAULI ab acri febre, & enormi diarrhœa, syrupo aqua diluto, convaluere; eodem exemplo in diarrhœis, dysenteriis, cholera, putridis, in quibus quasi homo emungitur, & in putrilaginem soluti humores, intestinorum vi destructa haud coerciti, quasi continuo perpluunt, exemptis feminibus in pulpam redacti, vel in potum cocti fructus, feliciter exhibentur, non adeo facile limitanda dosi. Cortex, radix, amara sunt; folia intense acida, omnia roborantia. Cortex medianus, viridis, ad aquas hydropicorum educendas CLUSIO pro arcano datur, etiam *Illustr.* L. B. van SWIETEN probatur. Ligno propior cortex, flavus, amarus, deterisivus, aperiens, eximii Anglis usus habetur, in ictero.

PRÆPARATA. *Succus, syrupus berberum*, laudati. *Rotulæ* in caloribus græ, & utiles.

COR.

CORNI *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis
Fructiflorar. *Germ.* Cornell-Kirschen. *Gallis*
Cornouilles. *Anglis* Cornells.

CORNI *umbellis involucre multo longioribus, oblon-*
gi, olivæformes, sed graciliores, parum carnosi fru-
ctus, primum virides, dein rubri, officula recondunt
fimilia, qualia fere in olivis, durissima. Saporem acer-
bum, amarum, immaturi, non ingratum, acido-dul-
cem, cum quadam semper adstrictione, maturi possi-
dent, olim etiam in ciborum honore habiti.

USUS MEDICUS in alvi profluviis, & intesti-
norum laxitate, forma electuarii, & decocti, ad un-
ciam unam, duas, utilis.

CYDONIA *Offic. vide P. I. p. 42. 43.*

Hoc malum, excepto semine mucilaginoso, emol-
liente, totum roborat, & adstringit, convenientissi-
mum plurimis, quia sapidum adhuc, & gratum. *Suc-*
cus, syrupus, miva, prostant pro interno usu, in usum
externum *oleum* habetur.

CYNOSBATI fructus *Offic. Botanicorum.* Ro-
sæ Sylvestris. Classis Naturalis Calyciflorarum.
Germ. Hetschepetsch. *Gallis* Gratecu. *An-*
glis Heps. ~~*Sylvestris*~~ *Gesungüllane.*

ROSA *foliis, & fructu rotundo, laevibus, caly-*
cis foliolis divisis. Fructus ex rotundo conicus, gla-
ber, intensius rubens, corallinus, saporis non ingra-
ti, lapillis durioribus, multa lanugine vestitis, farctus,
exemptis lapillis ad mensas vario modo præparari so-
let, edulis.

USUS

USUS MEDICUS in diarrhœis, dysenteriis utilis: decocto diarrhœa mitigatur, *Acad. N. C. Vol. VII.* An adeo prodest calculosis? conserva ex floribus, ut etiam fructu, in consumptione, & morbis pectoris, tum defluxionibus catarrhalibus, Anglis frequens, ALLEYNE. In fungo, insecti nido, estne vis medicata post tot laudes?

GLANDES QUERCINÆ *Offic. Botanicor.*
Classis Naturalis Incompletar. *Germ. Eicheln.*
Gallis Gland du chene. Anglis Acorns.

QUERCUS *foliis annuis, oblongis, superne latioribus, sinibus acutioribus, angulis obtusis.* Omnia in hac arbore adstringentia sunt, cæteris tamen partibus ipsa glans minus, quæ & in ciborum honore veteribus haberetur.

USUS MEDICUS, ubi adstringendum, præstans. *Folia* ad balnea adstringentia, ut & *cortex*, vocantur. *Lignum* a quibusdam magni habetur, ut etiam Guaiacum Germanorum dicatur, ad pestem accensum valens. *Cinerum lixivium* ad hydropem, pedes œdematosos, commendatur. *Succus* ex quercu terebrata fluens mictui cruento auxiliatur, *Philosoph. Transact.* *Cupula*, involucri fructus, ipse fructus, pulverata, intestinorum laxitatem tollunt. Est etiam adstringens *fungus*, & qui ligno adnascitur *muscus*; sed gemmæ & folia recentia pecori noxia sunt.

MESPILI *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis
Calyciflorarum. *Germ. Nespeln. Gallis Nef-*
le. Anglis Medlars. Italis Nespolo.

MESPILI *foliis lanceolatis, integerrimis, subtus tomentosis, calycibus prominentibus, globosi, calyce*
Crantz M. M. T. II. B co-

coronati, carnosus fructus, immaturi ex albo flavi, duri, acerbi: maturi mollescunt, & rubiginosi fiunt, tum magis grati, vinosi; ossicula habent quinque oblonga dura.

USUS MEDICUS, in sistendis alvi immodicis fluxibus, celebris, exemplo FORESTI, qui plurimos hoc medicamento curavit.

MORA *Off.* immatura *vide* P. I. p. 49.
Roob mororum immaturorum est in officinis.

MYRTILLI *Off.* *vide* P. I. p. 49.
Syrupus myrtillorum.

MYROBALANI. *Offic. Botanicorum.* Classis ignoratur. *Germ.* Myrobalanen. *Gallis* Myrobalans. *Anglis* Myrobalans.

Ex Indiis ad nos allati fructus conditi, in quinque species officinis dividebantur, in Belliricas, Chebular, Emblicas, Citrinas, Indas; botanicis nonnullis in totidem genera, an maiori certitudine? veteres officinæ singulis illarum speciebus, vim singularem, & specificum ducendi corporis humorem adscripsere, recentiores omnibus eandem virtutem tribuere, an rectius? in sapore, & reliquis attributis horum fructuum manifestam differentiam invenias.

USUS MEDICUS in decocto aquoso, vinoso, quam in pulvere, convenientior, ubi ex intestinali tubo acria irritantia expellere, & vasa firmare consilium, drachmarum duarum, trium, quatuor, unciæ unius, exemptis prius ossiculis, pondere, laudatur. Exoptatum, in procidentia ani infantibus familiari, concedere

dere Belliricas, infusas, vel decoctas remedium, & ea dosi, ut purgare non possint, datum, asserit *Illustr. L. B. van SWIETEN.*

COMPOSITUM. *Roob* myrobalanorum, non spernendum, ad unciam unam sumptum.

MYRTI BACCÆ *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Myrten Beerlein. *Gallis* Bayes de Myrte. *Anglis* Myrte Berries.

MYRTUS *floribus solitariis, calyce fructus diphylo.* Baccæ exiguæ, in initio virides, ætate nigrescentes, oblongæ, rugosæ, in tria loculamenta seminibus auricularibus fœta dividuntur.

USUS MEDICUS omnium myrti partium non spernendus. Foliorum, & baccarum duplex vis, & adstringens, & aromatica balsamica, multum promittit; sed cur neglecta? in omnibus morbis, ubi utraque virtute opus, ut primarum viarum simplici laxitate, fluore albo, morbis virgineis, eximius usus, seu in substantia ad drachmam dimidiam, seu in infuso, vinis medicatis, ad unciam unam, exhibeantur. Ad manantia capitis ulcera, si siccare expedit, ad articulos a nimia laxitate ligamentorum distractos, decoctum myrti chirurgis familiare, & utile.

POMA immatura, vel matura austeriuscula, P. I. p. 53.

PUNICA, seu GRANATA *Off. Botan.* PUNICA. Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Granat-äpfel. *Gallis* Grenade. *Anglis* Pomegranates. *Italis* Pomi Granati.

PUNICA fructum habent globosum, umbilicatum, sub cortice aspero, duro, coriaceo, rugoso, coloris

loris ex luteo puniceo, medullam succulentam, innumeris granulis angulosis, rubris, factam; iam veteribus exacte notus fructus, ratione saporis etiam distinctus fuit, in *dulcem*, *acidum*, & *acido-dulcem*, seu *vinosum*. Punicorum flos *balauſtia*, cortex *malicorium* officinis vocatur.

USUS MEDICUS, pulpæ folius, vel factaro remixtæ, acidulæ, subauſteræ, in morbis biliosis, putridis, diarrhœis, dysenteriis, valens; etiam ipsius succi admodum felix; ita in diarrhœis, & dysenteriis a bile motis, præmissio leni purgante, succum acido-dulcium affatim sumendum exhibuit *Illustr. L. B. van SWIETEN*, & curavit quam plurimos.

In febribus putridis, decocto avenæ fervido eluta pulpa, potum dat saluberrimum, omni putredini adversum, egregie cardiacum. Mali punici succum in cardialgia etiam adhibuit *HIPPOCRATES*: mulier cardialgia torquebatur, nec prius malum est sedatum, quam polenta, succo punici mali aspersa, semel de die uteretur. De *corticibus*, & *floribus* suo loco.

PRÆPARATA *succus*, & *syrupus* Granatorum.

PYRA immatura vel matura auſteriuscula, acerbæ. P. I. p. 54.

SORBI BACCÆ *Offic. Botanicorum*. Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Arlasbeer. *Gallicis* Corne. *Anglis* Sorbs. *Italis* Sorbo.

SORBUS folio septangulo, fructu ovato-biloculari. Baccæ turbinatæ, umbilicatæ, parvæ, pyriformes, immaturæ, ut mespili acerbæ, etiam ut hi in stramine mollescunt. Huius sorbi, Terminalis, baccæ pressæ potum dant sapidum, siccatæ parum salubres sunt.

USUS

USUS MEDICUS, ut mespilorum idem: possunt in pulvem contundi, & addito saccharo in conditum præparari: possunt decoqui, haud scrupulosa dosi, cum nobis in alimentum cedant fanis.

SORBI DOMESTICÆ BACCÆ *Offic. Botanicorum*. Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Sperben. *Austr.* Afcheritz, Speirling.

SORBUS *foliis pinnatis fructu pyriformi quinqueloculari*. Baccæ maturæ edules, acidæ, immaturæ adstringentes.

UVA *Offic.* immatura, vide P. I. p. 60. *Syrupus* de agresta.

HERBÆ, ET RADICES.

ACORUS PALUSTRIS, *Offic. Botanicorum* IRIS, Classis Naturalis Palmarum. *Germ.* Gelbe Schwertel. *Gallis* Flamb bastarde. *Anglis* Gladdon.

Iris corollis imberbibus, petalis internis stigmatibus brevioribus, foliis ensiformibus, non imbecilliter adstringit, in scorbuto laxo utilis. In infuso vinoso ad unciam semis, unam, datur.

ALCHIMILLA *Offic. Botanicorum*. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Löwenfus. *Gallis* Pied de Lion. *Anglis* Ladies Mantle.

Plures huius plantæ pariter species sunt, stypticæ omnes. Officinis est, alchimilla *foliis lobatis*, familiaris, & de ea, herba, & radix usitata sunt.